

Biblioweb 2012 – testování přístupnosti

Zpracoval: Mgr. Radek Pavlíček (pavlicek@blindfriendly.cz), 30. března 2012

V letošním ročníku soutěže jsme testovali **49 webů knihoven** z hlediska přístupnosti pro návštěvníky s těžkým zdravotním postižením. Vzhledem ke složení našeho týmu testerů byl důraz kladen především na přístupnost pro návštěvníky těžce zrakově postižené.

Způsob testování

Při testování jsme se opět zaměřili na tzv. **reálnou přístupnost**, která nejlépe odráží skutečné potřeby handicapovaných uživatelů webu. Weby nebyly posuzovány pouze podle vybraných pravidel pro tvorbu přístupného webu, ale byly otestovány i skupinou handicapovaných uživatelů. Na testování se podíleli

- dva testeři těžce slabozrací,
- pět testerů nevidomých,
- jeden odborník na přístupnost bez těžkého zrakového postižení.

Zrakově postižení testeři jsou zkušenými uživateli asistivních technologií (většina z nich dlouhodobě působí jako lektoři náročných kompenzačních pomůcek na bázi PC). Výbornou znalostí práce s asistivní technologií jsou eliminovány případné chyby v testování, které by mohly být způsobeny neznalostí práce s odečítačem obrazovky či softwarovou lupou. Všichni testeři jsou aktivními a zkušenými uživateli webu. Různorodost našeho týmu testerů tedy zajišťuje otestování webu handicapovanými uživateli s různými znalostmi a zkušenostmi, což testování ještě více přibližuje reálnému používání webu touto skupinou uživatelů.

Výsledky testování

Weby, přihlášené do soutěže, měly z hlediska přístupnosti velmi různou úroveň. Od několika webů, které neobsahovaly žádné zásadní chyby, až po weby, které bylo možné prohlásit za velmi obtížné až naprosto nepřístupné pro určitou skupinu handicapovaných návštěvníků.

Řada knihoven, které se do soutěže hlásí opakovaně, bohužel na přístupnosti svého webu nijak nepracuje, jejich weby jsou už roky stejné a vykazují stále stejné chyby. Přitom by v mnoha případech stačilo několik málo úprav na úrovni šablon stránek, které by přístupnost výrazně zlepšily.

Letošní ročník Bibliowebu se proto od těch předchozích výrazně lišil a letos poprvé se soutěžilo ve dvou kolech. Cílem této změny bylo oddělit knihovny, které na svých webech soustavně pracují a využívají jeho potenciál, od těch ostatních.

Základní kolo testování přístupnosti probíhalo následovně:

- každý web byl otestován podle pěti vybraných kritérií přístupnosti,

- testeři s těžkým postižením zraku zkusili na každém testovaném webu splnit jeden jednoduchý úkol,
- každý tester se pak ke každému webu vyjádřil, zda jej nominuje pro další postup, či nikoliv.

Pokud web získal od testerů více kladných hlasů než záporných, tak postoupil do finálového kola. Takových webů bylo **25**.

Ve finálovém kole probíhalo hodnocení standardním způsobem. **Odborník na přístupnost bez těžkého zdravotního postižení** hodnotil přístupnost podle vybraných pravidel pro tvorbu přístupného webu. Byl posuzován dostatečný barevný kontrast, strukturování obsahu pomocí nadpisů a seznamů, použití technologií přístupnou formou, přístupnost formulářů, přítomnost skryté navigace, relevantní alternativní textové popisky u grafických prvků, relevantní titulky stránek a konzistentnost navigace.

Zrakově postižení testeři pak do hodnocení zahrnuli i použitelnost webu pro uživatele s těžkým zrakovým postižením, vlastní zkušenosti s prací s webovými stránkami a k testování použili konkrétní asistivní technologie (hlasové výstupy, softwarové lupy, braillové řádky) – s webem tedy pracovali pro ně běžným způsobem.

Některé překážky v přístupnosti však zrakově postižení testeři nejsou schopni zcela postřehnout – asistivní technologie je například neupozorní na nepřístupné položky navigačního menu (nevidomý návštěvník je třeba část navigace schopen ovládat, ale řada odkazů mu zůstává nepřístupná). Proto i přesto, že takovým stránkám testeři se zrakovým postižením webu nějaké body přidělili (k části informací na titulní stránce či k některým odkazům se byli schopni dostat), dostal takový web v celkovém hodnocení 0 bodů (jedná se o velký prohřešek proti pravidlům přístupnosti, prakticky znemožňující efektivní práci s webem).

Proto jsme dvěma webům, které prošly do finále a které kolegové s těžkým postižením zraku nominovali, nakonec udělili 0 bodů. Obzvláště nás to mrzí u webu Městské knihovny Blansko, ze kterého je zřejmé, že byl vytvářen s ohledem na přístupnost, ale bohužel kvůli nepřístupnosti velké části položek menu z klávesnice jsme mu byli nuceni udělit 0 bodů.

Tabulka s výsledky testování

Výsledkem testu, prováděného skupinou testerů se zrakovým postižením spolu s testem odborníků na přístupnost, je pak informace o **reálné přístupnosti** testovaných webů.

Výsledné bodové hodnocení bylo získáno následujícím způsobem:

BODY = (průměr bodů slabozrakých + průměr bodů nevidomých + průměr bodů odborníka) / 3.

URL	Celkem
www.knihovna-litvinov.cz	9
www.knihovnadobris.cz	8
www.knihovna-kyjov.cz	8
http://knihovna.novybydzov.cz	8
http://www.rokycany.cz/knihovna.asp?p1=911	8
http://www.kkdvyskov.cz	7
www.kkvysociny.cz	7
www.knihovna.dolnibousov.cz	7
www.knihovna-benesov.cz	7
http://knihovna.ceska-trebova.cz	7
www.mkdac.cz	7
www.knihovna-jevicko.cz	7
www.kunovice.knihovna.cz	7
www.mkl.cz	7
www.knihovna-radotin.cz	7
www.cernilov.eu/index.php/knihovna	7
www.knihovnachrustenice.cz	7
www.knihovna-cr.cz	6
www.knihovnazn.cz	6
www.mvk.cz	5
www.slavoj.cz	5
www.svkos.cz	5
www.knihovna-veselice.cz	4
www.knihovnablansko.cz	0
www.mkmistek.cz	0

Nominace na cenu za nejlepší bezbariérový web

Cenu za nejlepší bezbariérový web navrhujeme udělit webu **Městské knihovny Litvínov** na adrese www.knihovna-litvinov.cz.